

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

Meie 05.02.2025 nr 4/20

Arvamuse esitamine loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Piret Hartman!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poole, et esitada oma arvamus loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta, millega soovitakse keelustada alates 2035. aasta 1. jaanuarist toidumunade tootmise eesmärgil peetavate kanade, sealhulgas kanatibude ja noorkanade pidamine puuris ning alates 2026. aasta 1. jaanuarist ei tohi loomapidaja munakanade pidamisega alustamise korral nende pidamiseks ehitada ega kasutusele võtta puuri. Järgnevalt esitame Kaubanduskoja seisukohad eelnõu kohta.

1. Oleme vastu nõuete kehtestamisele, mis on rangemad kui EL-i miinimumnõuded ja vähendavad Eesti ettevõtete konkurentsivõimet.

Kaubanduskoda on varasemalt korduvalt rõhutanud, et Eesti ei peaks kehtestama rangemaid nõudeid kui näeb ette EL-i õigus. Samuti ei tohiks Eesti kehtestada siseriiklikke nõudeid, mis piiravad ebamõistlikult Eesti ettevõtete ettevõtlusvabadust ja vähendavad kohalike ettevõtete konkurentsivõimet EL-i siseturul. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi koostatud eelnõu on selgelt vastuolus eelnevalt viidatud põhimõtetega, kahjustades Eesti ettevõtete konkurentsivõimet ning andes konkurentsieelise teistes liikmesriikides asuvatele ettevõtetele. Kaubanduskoda taunib sellist õigusloome praktikat.

Plaanitavate muudatuste elluviimisel langeb Eesti ettevõtete konkurentsivõime oluliselt. Kui Eesti kehtestab võrreldes EL-iga rangemad nõuded munakanade pidamise osas, siis see seab Eesti ettevõtted võrreldes teiste riikide ettevõtetega raskemasse olukorda, kuna mujal ei ole puurikanade pidamise keeldu. Hetkel on Eesti loomakaitseseadusesse üle võtnud kõik EL-i direktiivid, mis puudutavad loomade kaitset või munakanade kaitset ning lisaks ei ole hetkel EL-is käsil ühtegi muudatust, mis kohustaks puurikanade suhtes piiranguid seadma. Eelnõu jõustumise tulemusel langeb märgatavalt Eesti ettevõtete konkurentsivõime võrreldes teiste EL-i ettevõtetega. Siinjuures tuleb arvestada, et EL-i siseturg on ühtne ning Eesti plaanitav muudatus puurikanade pidamise kohta seaks muudatuste jõustumisel Eesti ettevõtted kehvemale positsioonile, mis omakorda tähendab, et lõppkokkuvõttes soetab tarbija vähem Eesti toodangut, suureneb munade import ning välismaiste toodete ostmine tarbijate poolt. Loodavad

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REGISTRIKOOD 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub üle 3500 ettevõtte, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITLINE ORGANISATSIOON.

muudatused annavad suurima konkurentsieelise naaberriikide ettevõtetele, kellele sellised piirangud puuduvad, ning selle tulemusel kasvab teiste riikide turuosakaal Eesti munade turul. Siinkohal on oluline ka välja tuua, et eelnõuga plaanitav muudatus ei pruugi lõppkokkuvõttes oma eesmärki täita, milleks on munakanade heaolu parandamine, kui näiteks tootmine kolib Eestist mõnda naaberriiki, kus puurikanade pidamine on lubatud, ning teiste riikide ettevõtete toodang (puurikanade munad) jõuaks jätkuvalt Eesti turule. Kuigi Kaubanduskoda toetab igati loomade heaolu, siis ei pruugi meie hinnangul lihtsalt muudatus oma eesmärki täita. Arvestamata ei saa jätta ka tarbija ning jaekettide eelistusi ehk üksnes Eestis puurikanade pidamise keelu sätestamine ei kaota poelettidelt siiski puurikanade munasid.

Kokkuvõtvalt soovime rõhutada, et plaanitav muudatus piirab ebaproportsionaalselt ettevõtlusvabadust ning vähendab nende konkurentsivõimet võrreldes teiste EL-i ettevõtetega. Oleme seisukohal, et Eesti ei peaks kehtestama rangemaid nõudeid, kui on mujal EL-is. Muudatuse jõustumisel hakkab kannatama ka Eesti toidujulgeolek, suurenevad munade kui ka muna sisaldavate toodete hinnad ning Eesti turul saavad konkurentsieelise naaberriikide ettevõtted.

2. Rikutud on hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) nõudeid

Kaubanduskoda peab läbipaistva õigusloome tagamiseks väga oluliseks ja vajalikuks, et ministeeriumid täidaksid õigusloomes HÕNTE-st tulenevaid nõudeid. Oleme ka viimase aasta jooksul korduvalt juhtinud tähelepanu juhtumitele, kus eelnõude koostamisel on oluliselt rikutud HÕNTE nõudeid. Kahjuks näeme, et Regionaal ja Põllumajandusministeerium ei ole soovinud loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu koostamise käigus järgida HÕNTE-st tulenevaid nõudeid.

Eelnõu on vastuolus HÕNTE § 1 lg-ga 1, kuna enne eelnõu koostamist on jäetud koostamata eelnõu väljatöötamiskavatsus (VTK). Kuna käesoleva eelnõu suhtes ei kohaldu HÕNTE § 1 lg-s 2 loetletud erandid ning tegemist on olulise õigusliku muudatusega, siis on arusaamatu, miks on eelnõu koostajad eiranud HÕNTE nõudeid ning jätnud VTK koostamata. VTK koostamise kohustuse eiramise tulemusel on koostatud eelnõu ning valitud regulatiivne lahendus puurikanade pidamise reguleerimiseks ning analüüsimate on jäetud erinevad alternatiivid olukorra muutmiseks (näiteks mitteregulatiivsed lahendused), regulatiivse valiku põhjendamine ning mõjude hindamine.

Kaubanduskoda soovib teada, miks on eelnõu koostajad jätnud nii suurte mõjudega eelnõu osas järgimata HÕNTE nõuded ning ei ole koostanud eelnõu kohta VTK-d? Lisaks leiame, et käesoleval juhul ei ole arvestatud erinevaid alternatiivseid meetmeid ja võimalusi, kuidas tagada munakanade heaolu. Kui ministeerium soovib selle eelnõus sisalduva ideega edasi minna, siis tuleb järgida HÕNTE-t ja koostada eelnõu väljatöötamiskavatsus.

3. Muudatused kasvatavad munade ja muude toitude hindasid.

Loodava muudatuse raames tuleb arvestada asjaoluga, et munatootjad peavad tegema suuri ümberkorraldusi, mis omakorda suurendab ettevõtte tootmiskulusid, mis lõppkokkuvõttes jõuab tarbija jaoks jaehinda ning mõjutab toidu kättesaadavust. Lisaks ei saa alahinnata asjaolu, et muna hinna tõus tõstab ka nende toodete hindasid, mille valmistamiseks kasutatakse mune (näiteks pagaritooted, pasta, majonees). Tulenevalt asjaolust, et lõpptulemusena suureneb nii muna kui ka munapõhiste toodete hind, väheneb ilmselt tarbija võimekus soetada endale Eestimaiseid tooteid ning tarbijad asuvad ostma soodsamaid välismaiseid alternatiive ehk Eesti turul suureneb välisriikide ettevõtete konkurentsieelis.

Kaubanduskoda soovib rõhutada, et plaanitavad muudatused toovad endaga kaasa nii munade kui munapõhiste toodete hindade tõusu, kuid käesoleval juhul ei ole eelnõu koostajad eelnõu koostamise käigus arvestanud ega analüüsinud kaudseid mõjusid ehk seda, kuidas puurikanade pidamise keeld ning muna hinna kallinemine hakkab mõjutama ka teisi toite.

4. Muudatused põhjustavad toidujulgeoleku languse

Eelnõu seletuskirja kohaselt suutis Eesti 2000. aastate alguses katta kogu riigi vajaduse ise, kuid nüüd on Eesti munatootmise isevarustatuse tase langenud 60%-ni. Seega on suurenenud aastate jooksul Eesti sõltuvus impordist ning Eesti munadega isevarustamise tase on üsna madal. Ka eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsi osas on välja toodud, et „Hinnates praegust julgeolekuolukorda ja eelnõuga tehtavat muudatust, võib eeldada, et munakanade arv lähitulevikus Eestis väheneb veelgi, meie isevarustatuse tase langeb ja suurema konflikti puhkedes võivad meie toiduainetööstused jääda ilma toorainest, millest valmistada toitu Eesti elanikele”. Kuna Eestis annavad neli suuremat ettevõtet umbes 80% toodangust, siis tähendab see seda, et kui need ettevõtted ei suuda eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel tagada sobivaid tootmistingimusi, siis väheneb Eesti munade isevarustuse tase kriitiliselt madalale ning muudab Eesti veel rohkem sõltuvaks teistest riikidest ehk langeb Eesti toidujulgeolek.

Kaubanduskoja hinnangul ei ole eelnõu koostamisel arvestatud piisavalt sellega, kui olulisel määral hakkab muudatus mõjutama Eesti toidujulgeolekut ning isevarustamise võimalust. Leiame, et on kriitilise tähtsusega, et Eesti ei sõltuks nii suures mahus teistest riikidest ning tagatud peab olema, et Eesti ettevõtted suudaksid Eestis munakanasid kasvatada nii, et tagatud oleks meie toidujulgeolek ja isevarustuse kõrge tase

Kokkuvõtvalt leiab Kaubanduskoda, et munakanade puuris pidamise keelustamine Eestis ei ole proportsionaalne meede ning sellel on Eesti konkurentsivõimele ja toidujulgeolekule ulatuslikud negatiivsed mõjud. Käesoleval juhul ei ole eelnõu koostajad arvestanud ega kaalunud teisi vähem koormavaid alternatiivseid meetmeid, mis võiksid hoida ära soovimatud

negatiivsed tagajärjed. Eelkirjeldatu põhjal ei toeta Kaubanduskoda eelnõu menetlusega edasi liikumist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Ireen Tarto

Ireen.tarto@koda.ee [+372 604 0072](tel:+3726040072)